

TRADIČNÍ ČESKÝ ROK

ilustrace Josef Lada

svátky tradice zvyky pověry
říkadla koledy písničky

bambóok

METODICKÉ POZNÁMKY K PRACOVNÍM LISTŮM *pro učitele*

Metodický materiál pro vyučující napříč předměty

Pracovní list 1 – JARO
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Upevnění a doplnění poznatků o jaru.

Postup práce:

Vyplnění pracovního listu podle zadaných pokynů.

Individuální práce:

Pracovní list je vypracován samostatně.

Skupinová práce:

Pedagog připraví pracovní list tak, aby materiál odpovídal jednotlivým úkolům. Poté rozmístí úkoly do prostoru. Skupinu dětí rozdělí pedagog podle svého uvážení. Družstva hledají úkoly a snaží se je splnit co nejrychleji.

Pomůcky:

rozstříhaný materiál, obálky, lepidla, čisté papíry

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Úkol 1: Vyberte období, kdy začíná astrologické jaro.

1) 21. ČERVNA

2) 21. BŘEZNA

3) 1. KVĚTNA

Úkol 2: Vyberte jarní měsíce.

Leden

Červen

Březen

Prosinec

Duben

Září

Únor

Srpen

Pracovní list 2 – KDYŽ JSEM HUSY PÁSALA

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj hudebních znalostí, rozvoj vnímání melodie a upamatování textu.

Postup práce:

Pedagog s dětmi zazpívá písničku *Když jsem husy pásala*, poté zkusí vytleskat rytmus. Následně si pedagog zvolí ještě několik písni podle svého uvážení, mezi nimi i píseň *Sedí liška pod dubem*. Děti mají za úkol poznat stejnou melodii.

Individuální práce:

Vytvoření jednotného obrázku k písničce *Když jsem husy pásala*.

Skupinová práce:

Vytvořit komiks k písničce *Když jsem husy pásala* tak, aby byla patrná časová postupnost.

Pomůcky:

hudební nástroje, zpěvníky, čtvrtky, pastelky

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 3 – KVĚTEN
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Úkol 1: Naučte se báseň *Květen*.

Pedagogický záměr:

Práce s textem, rozvoj rozumových schopností, logopedická prevence.

Postup práce:

Žák se pokusí přečíst básničku *Květen* (v mateřské škole přečte pedagog), zapamatovat si její text a následně ji přednést.

Individuální práce:

Četba a následné zapamatování si textu.

Skupinová práce:

Společné čtení a verbální doplňování textu.

Pomůcky:

pracovní list 3

Předpokládaný orientační čas:

cca 30–45 minut

Úkol 2: Přiřaďte správný obrázek k názvu hmyzu.

Pedagogický záměr:

Rozvoj poznatků o přírodě a hmyzu.

Individuální práce:

Pracujte samostatně.

Skupinová práce:

Pracujte v rámci skupiny.

Pomůcky:

pracovní list 3

Předpokládaný orientační čas:

30 minut

Pracovní list 4 – MASOPUST
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Masopust je slavnostní období, které začíná den po svátku Tří králů a končí v úterý před Popelčíní středou. Dokážete najít jeho další název?

Pedagogický záměr:

Upevnění synonyma pro období Masopustu.

Postup práce:

Určete další správný název pro období Masopustu.

Individuální práce:

Samostatně podle knihy.

Skupinová práce:

Práce v malé skupince.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*, psací potřeby

Předpokládaný orientační čas:

5 minut

Pracovní list 5 – MASOPUST – KOBLÍŽKY

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Hledání logické souvislosti, upevňování znalosti barev, hledání spojitosti, nácvik stříhání.

Postup práce:

Dokreslování podle pokynů.

Individuální práce:

Podle zadání dokreslete náplň do koblížku.

Skupinová práce:

Podle zadání v menších skupinkách. Následně jednotlivé koblížky vystříhejte na menší kartičky, které vám poslouží k hraní pexesa (přiřaďte k sobě koblížky se stejnými náplněmi).

Pomůcky:

pastelky, nůžky

Předpokládaný orientační čas:

30 minut

Pracovní list 6 – MASOPUST – KOLÁČE

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Upevňování pojmu čtvrt, půl, tři čtvrtě.

Postup práce:

Vybarvíte požadovaný poměr správnou náplní.

Individuální práce:

Práce podle zadání.

Skupinová práce:

Pedagog nebo rodič zajistí upečené koláče. Při práci se pracuje s pojmy čtvrt, půl, tři čtvrtě. Pedagog se skupiny ptá na poměr, který má ukrojit. Na závěr lze koláče společně zkonsumovat.

Pomůcky:

pastelky, upečené koláče, nůž

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 7 – MASOPUST – JITRNICE

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Nácvik čáry rovné a kolmé, rozvoj jemné motoriky.

Postup práce:

Dokreslete každé jitrnici špejle tak, aby obsah nevytekl.

Individuální práce:

Práce podle zadání.

Skupinová práce:

Ve skupině se pokuste vyrobit ze staré ponožky jitrnici.

Pomůcky:

trojhranné tužky, staré ponožky, jehly, nitě, vata

Předpokládaný orientační čas:

15 minut

Pracovní list 8 – MASOPUST – MEDVĚD

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Maska medvěda byla vždycky nedílnou součástí masopustního průvodu.

Pedagogický záměr:

Rozvoj zrakového vnímání, propojení oko-ruka.

Postup práce:

Dokreslete masku medvěda.

Individuální práce:

Dokreslení podle pokynu.

Skupinová práce:

Pedagog rozstříhá obrázek a skupina poté dokresluje masku tak, že každé dítě zakreslí požadovaný tvar pouze do jednoho políčka.

Pomůcky:

pastelky, lepidla, nůžky

Předpokládaný orientační čas:

20 minut

Pracovní list 9 – MASOPUST – PRASÁTKO

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Nácvik kresby spirály, rozvoj grafomotoriky, podpora multikulturní výchovy.

Postup práce:

Dokreslete spirálu jako ocásek.

Individuální práce:

Práce podle zadání.

Skupinová práce (pro starší děti):

Řízená diskuze na téma: Ve kterých zemích se nejí vepřové maso a proč?

Pomůcky:

trojhranné tužky, pastelky

Předpokládaný orientační čas:

15 minut grafomotorické cvičení, 30 minut diskuze

Pracovní list 10 – MASOPUST – MASOPUSTNÍ PRŮVOD

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pestrobarevný rej masek a postav v převlecích procházel okolní domy v doprovodu muziky. Jaké hudební nástroje můžeme v průvodu najít?

Pedagogický záměr:

Rozvoj poznatků z hudební výchovy o hudebních nástrojích.

Postup práce:

Najděte hudební nástroje, které mohou být v masopustním průvodu.

Individuální práce:

Označte hudební nástroje, které mohou být v masopustním průvodu.

Skupinová práce:

Stejný postup jako u individuální práce, ale využijte hudební nástroje, které by bylo možné vzít do masopustního průvodu a které máte ve škole k dispozici. Společně si zazpívejte písničku *Masopust*.

Pomůcky:

kniha *Tradiční český rok*, hudební nástroje

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 11 – MASOPUST – MASOPUSTNÍ PRŮVOD

Píseň MASOPUST DRŽÍME:

Masopust držíme,

nic se nevadíme,

pospolu.

Proč bychom se hádali,

když jsme se tak shledali

pospolu?

V dobrém jsme se sešli,

rádi jsme se našli,

pospolu.

Dříve než se rozejdeme,
ještě sobě připijem
pospolu.

Pracovní list 12 – POSTNÍ DOBA

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Na období masopustu navazuje doba čtyřicetidenního půstu a šesti postních nedělí.

Pedagogický záměr:

Rozvoj předmatematických dovedností.

Postup práce:

Práce podle pokynů.

Individuální práce:

Najděte a označte všechny číslice 6 v tabulce.

Skupinová práce:

Pohybová hra. Na pokyn pedagoga vytvořte postupně skupinu v počtu: pět, tři, jeden, čtyři, dva, šest.

Pomůcky:

píšťalka nebo bubínek upozorňující na nový pokyn ve hře

Předpokládaný orientační čas:

20 minut

Pracovní list 13 – 1. POSTNÍ NEDĚLE – ČERNÁ, LIŠČÍ, PUČÁLKA
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Uvolnění zápěstí, rozvoj grafomotoriky a rozumových schopností.

Postup práce:

Práce podle zadání.

Individuální práce:

Obtáhněte tužkou pučálku – elipsu.

Skupinová práce:

Dvě a více družstev spolu soutěží v hledání věcí, které mají:

tvar elipsy

rezavou (liščí) barvu

černou barvu

Pomůcky:

trojhranné tužky, papíry, objekty ve tvaru elipsy, černé objekty, rezavé objekty

Předpokládaný orientační čas:

30 minut

Pracovní list 14 – 2. POSTNÍ NEDĚLE – PRAŽNÁ, SAZOMETNÁ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj logických dovedností, rozvoj práce s textem.

Postup práce:

Vysvětlíte, co to jsou „praženky“ a dokreslete smetáčky tak, aby bylo možné s nimi vymést saze.

Individuální práce:

Podle zadání.

Skupinová práce:

Zkuste vymyslet recept, ve kterém použijete „obilné klíčky“. Podle časových možností je možné vybraný pokrm podle receptu uvařit. K vypracování úkolu lze použít internet.

Pomůcky:

kniha *Tradiční český rok*, psací potřeby, PC nebo tablet s připojením k internetu

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 15 – 3. POSTNÍ NEDĚLE – KÝCHAVÁ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj znalostí o bylinkách.

Postup práce:

Namíchejte léčivý lektvar proti kýchání. Co všechno do něj dáte?

Individuální práce:

Práce podle zadání.

Skupinová práce:

Zkuste společně zasadit bylinky a v podmínkách třídy či školy je pěstovat.

Pomůcky:

sazenice bylin, zahradnické nářadí, květináče s hlínou (prostor školního pozemku)

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 16 – 4. POSTNÍ NEDĚLE – DRUŽEBNÁ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

O této neděli se z kynutého těsta pekly velké koláče, kterým se říkalo „družbanec“.

Pedagogický záměr:

Rozvoj jemné motoriky, rozvoj kreativity, rozvoj poznatků o tradici družné neděle.

Postup práce:

Upečte koláč „družbanec“.

Individuální práce:

Není vhodná.

Skupinová práce:

Upečte koláč podle receptu.

Na těsto potřebujete 200 ml mléka, 80 g krupicového cukru, 30 g čerstvého droždí, 100 ml smetany ke šlehání, 70 g másla, 500 g polohrubé mouky, špetku soli, 1 sáček vanilkového cukru, strouhanou kůru z 1 chemicky neošetřeného citronu a 2 žloutky.

Na makovou náplň si připravte 100 g mletého máku, 80 ml mléka, 1 lžici krupicového cukru a 1 lžičku mleté skořice; na tvarohovou náplň 250 g měkkého tvarohu (z alobalu), 3 lžíce moučkového (vanilkového) cukru, 2 lžíce smetany na vaření nebo ke šlehání, 1 lžici rumu a strouhanou kůru z ½ chemicky neošetřeného citronu; 100 g povidel a 100 g oblíbené zavařeniny.

Na zdobení použijte loupané mandle, sušené brusinky, třešně, sušený černý bez.

Pomůcky:

suroviny (podle návodu), sporák s funkcí pečení, pečicí papír, pečicí plech

Předpokládaný orientační čas:

90 minut

Pracovní list 17 – 5. POSTNÍ NEDĚLE – SMRTNÁ

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

V tento den naši předkové vynášeli z vesnice Moranu (Morénu, Mařenu), pohanskou bohyni smrti. Dříve byl tento zvyk vynášení zimy a všeho zlého ze vsi i symbolem vítání jara. Zpátky do vsi se pak vracelo se zpěvem a s nazdobenými rašícími větvíčkami neboli „lítelem“ (lítečkem).

Pedagogický záměr:

Rozvoj fantazie, logopedická prevence, rozvoj polytechnické zručnosti.

Postup práce:

Nácvik básně ze strany 21 v knize *Tradiční český rok*.

Individuální práce:

Podle zadání.

Skupinová práce:

Vyrobte Moranu ze slámy, oblečte ji a připevněte k dřevěnému kříži. Pokud je to možné, odneste ji k nejbližší vodní ploše a za doprovodu básně pomyslně hod'te do vody. Lze nahradit potopením Morany do studené vody v kbelíku.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*, zbylé kusy látky, sláma, dřevěné špalíčky

Předpokládaný orientační čas:

90 minut + čas na odnesení Morany

Pracovní list 18 – 6. POSTNÍ NEDĚLE – KVĚTNÁ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Tradičním zvykem, který k nadcházejícímu jaru neodmyslitelně patří, je trhání jívových proutků s rozkvetlými kočičkami nebo jiných větviček s částečně rozvinutými pupeny.

Pedagogický záměr:

Rozvoj rytmizace, logopedická prevence a sluchové vnímání.

Postup práce:

Vytleskejte jméno květiny a počet tlesknutí запиšte do rámečku číslicí.

Individuální práce:

Podle zadání.

Skupinová práce:

Pohybová hra „Uvijeme věneček“. Děti stojí rozmístěné po místnosti. První dítě za doprovodu říkanky chodí mezi dětmi. Zastaví u dítěte, které je nejbližší ve chvíli, kdy padne otázka „Jaké jméno máš?“ Druhé dítě odpoví (řekne své jméno, jméno květiny nebo přezdívku), ostatní odpoví: „Tak pojd' mezi nás“. Dítě se chytne za ruku a celý cyklus se opakuje. Hra končí ve chvíli, kdy se celá skupina drží za ruce a nikdo není volně v místnosti.

Text říkanky:

Uvijeme věneček,

ze všech našich kytiček.

Zapleteme do věnečku

kvítek, lístek i větvičku.

Jaké jméno máš?

Tak pojd' mezi nás.

Pomůcky:

Psací potřeby

Předpokládaný orientační čas:

20 minut

Pracovní list 19 – PAŠIJOVÝ TÝDEN – KVÍZ

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Práce s textem, upevňování nabytého poznatku.

Postup práce:

Vyplňte kvíz. Ke správné odpovědi je přiřazeno písmeno, dohromady tvoří písmena tajenku.

Individuální práce:

Práce podle zadání.

Skupinová práce:

Práce podle zadání v malých skupinách.

Pomůcky:

psací potřeby

Předpokládaný orientační čas:

20 minut

1) Jidášky jsou

- a) Nový zábavní park v centru Zlína – A
- b) Sladké pečivo patřící k Velikonocům – V
- c) Druh lyží – C

2) Na zelený čtvrtek jíme

- a) Kaviár – X
- b) Něco zeleného – A
- c) Jogurt – T

3) Kam odlétají zvony?

- a) Do Říma – J
- b) Do Brna – S
- c) Do Berlína – W

4) Co to je „pátková voda“?

- a) Voda s velmi příjemnou malinovou příchutí – E
- b) Voda, která se vždy v pátek zkazí a zrezne – L
- c) Voda, jež podle pověry dokáže smýt hříchy a omladit – Í

5) Na modré pondělí

- a) Chodili lidé v průvodu a veselili se – L
- b) Začínali vakace – Č
- c) Nikdo nesměl jíst vajíčka – J

6) Jakou barvu klobouku podle pověry nosili lidé, kteří zkrachovali na šedivé úterý?

- a) Žlutou – K
- b) Modrou – R
- c) Nenosili klobouk – U

7) Osoba, která zradila Ježíše, se jmenovala

- a) Alex – C
- b) Božena – X
- c) Jidáš – O

Pracovní list 20 – PAŠIJOVÝ TÝDEN – ÚKOLY NA CELÝ PAŠIJOVÝ TÝDEN

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

DEN V PAŠIJOVÉM TÝDNU	ÚKOL
Modré pondělí	Obleč si cokoliv modrého.
Šedivé úterý	Pomoz dospělému s úklidem.
Škaredá středa	Celý den se snaž usmívat.
Zelený čtvrtek	Dej si k jídlu něco, co má zelenou barvu.
Velký pátek	Zkus tento den věnovat odpočinku. Hraj si, nebo uspořádej turnaj ve společenských hrách.
Bílá sobota	Dnes končí půst, zkus pomoci v kuchyni s přípravou jídla nebo jiných dobrot.
Boží hod	Vezmi si knížku a odpočívej při čtení. Pokud přijde návštěva, obleč si nové oblečení.
Velikonoční pondělí	Vydej se na velikonoční koledu.

Pracovní list 21 – VELIKONOCE

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj chápání kulturní tradice a prosociálních vztahů.

Postup práce:

Vyrobte přání k Velikonocům podle své fantazie, nebo podle předlohy.

Individuální práce:

Vyrobte přání k Velikonocům, vložte ho do obálky a odešlete svým blízkým.

Skupinová práce:

Vyrobte ve skupinkách přání s velikonoční tematikou. Hotová přáníčka zanešte do nejbližšího kolektivního zařízení pro seniory nebo lidi se znevýhodněním.

Pomůcky:

výtvarné potřeby, nůžky, lepidlo, obálky, případně poštovní známky

Předpokládaný orientační čas:

45–60 minut

POZNÁMKA:

Inspiraci můžete hledat na internetu nebo v knihách s výtvarnými nápady.

Pracovní list 22 – VELIKONOCE – PÍSMENKA

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Podpora rozvoje psaní a předčtenářských dovedností.

Postup práce:

Označte správný text „VESELÉ VELIKONOCE“.

Individuální práce:

Zakroužkujte správně napsaný text „Veselé Velikonoce“.

Skupinová práce:

Rozmístěte po třídě různobarevná písmena. Úkolem dětí bude podle náhledu, který umístíte například na tabuli, najít správná písmena a poskládat je do nápisu „VESELÉ VELIKONOCE“. V rámci navazující aktivity můžete rozdat dětem jednotlivá písmenka a požádat je, aby každé z dětí našlo ve třídě předmět začínající na stejné písmeno, které si vylosuje.

Pomůcky individuální práce:

psací potřeby

Pomůcky skupinová práce:

různobarevná písmena

Předpokládaný orientační čas individuální práce:

10 minut

Předpokládaný orientační čas skupinové práce:

2×60 minut

Pracovní list 23 – VELIKONOCE – VELIKONOČNÍ ZVÍŘÁTKA
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj přehledu o symbolech patřících k Velikonocům.

Postup práce:

Označte zvířata, která patří k Velikonocům.

Individuální práce:

Pracujte samostatně.

Skupinová práce:

Zkuste zvířata na pracovním listě předvést pantomimou, následně rozhodněte, zda toto zvíře patří k Velikonocům.

Pomůcky individuální práce:

pracovní list 23

Pomůcky skupinová práce:

kartičky s názvy zvířat, jež se nacházejí v pracovním listu 23

Předpokládaný orientační čas individuální práce:

10–15 minut

Předpokládaný orientační čas skupinová práce:

45 minut

Pracovní list 24 – VELIKONOCE – VELIKONOČNÍ BERÁNEK
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj grafomotoriky.

Postup práce:

Dokresli beránkovi vlnu – kudrlinky ve tvaru spirály.

Individuální práce:

Pracujte individuálně.

Skupinová práce:

Není doporučována.

Pomůcky:

pracovní list 24

Předpokládaný orientační čas:

20 minut

Pracovní list 25 – VELIKONOCE – JIDÁŠE

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj jemné motoriky.

Postup práce:

Zjistěte, co to jsou jidáše, a zkuste je vymodelovat z těsta nebo z modelíny.

Individuální práce:

Zjistěte z knihy *Tradiční český rok*, co to jsou jidáše, a zkuste jejich tvar vytvarovat z modelíny.

Skupinová práce:

Zjistěte z knihy *Tradiční český rok*, co to jsou jidáše, a později je s některým dospělým upečte.

Pomůcky individuální práce:

knihy *Tradiční český rok*, modelína, suroviny na jidáše

Pomůcky skupinová práce:

suroviny:

- 1 kg polohrubé mouky
- 30 g čerstvého droždí
- 350 ml vlažného mléka (podle potřeby i více)
- 120 g másla
- 100 g cukru krupice
- 2 žloutky
- Špetku soli

Z malého množství mléka, mouky, lžičky cukru a droždí připravte kvásek, který po vzejití přidejte do prosáté mouky s cukrem a špetkou soli.

Přidejte máslo a žloutky utřené do pěny, podle potřeby doplňte vlažné mléko a vypracujte hladké, nelepivé těsto, které nechte na teplém místě kynout.

Z těsta ukrajujte kousky, zakulaťte je, udělejte z nich asi jako ukazováček tenké a přibližně 20 cm dlouhé válečky a ty stáčejte do spirálek, typických tvarů jidášů.

Poklad'te jidáše na pomaštěný plech nebo na pečicí papír a nechte je ještě mírně vykynout. Poté je potřete rozšlehaným vejcem a pečte ve vyhřáté troubě při 190°C.

Po upečení, ještě horké, potřete mašlovačkou jidáše rozehřátým medem. Kdo nemá med rád, posype jidáše moučkovým cukrem.

Předpokládaný orientační čas individuální práce:

30 minut

Předpokládaný orientační čas skupinová práce:

90 minut

Pracovní list 26 – VELIKONOCE – VAJÍČKA

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj rozumových schopností ve vztahu k přírodě, práce s textem a vyhledávání informací.

Postup práce:

Vajíčka bezpochyby patří k Velikonocům, proto se pokusíme se o nich něco více dozvědět.

Individuální práce:

Zjistěte pomocí internetu, vajíčka jakých ptáků jsou určena ke konzumaci a můžeme je sehnat v obchodě.

Skupinová práce:

Zkuste uvařit vajíčka takovým způsobem, abyste dosáhli následující úpravy:

- naměkko
- natvrdo
- nahniličko
- míchaná
- volské oko

Pomůcky individuální práce:

tablet či PC s připojením k internetu

Pomůcky skupinová práce:

minimálně 6 ks vajíček

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 27 – VELIKONOCE – KRASLICE

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj výtvarného citění.

Postup práce:

Zjistěte, jakými technikami můžeme ozdobit kraslice, a poté si zkuste preferovanou techniku aplikovat na vlastní kraslici.

Individuální práce:

Vyberte si techniku, kterou kraslici ozdobíte.

Skupinová práce:

Uspořádejte výstavu ozdobených kraslic.

Pomůcky:

kraslice, ukázky technik zdobení

Předpokládaný orientační čas:

2× 45 minut

Pracovní list 28 – VELIKONOCE – KRASLICE ZE STAVEBNICE

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj fantazie v kontextu zdobení kraslic, rozvoj vzájemné komunikace.

Postup práce:

Ze stavebnic různých druhů vytvořte na zemi nebo jiném rovném povrchu ovál, který, stejně jako kraslice, ozdobte.

Individuální práce:

Pracujte samostatně.

Skupinová práce:

Pracujte kolektivně, s důrazem na schopnost domluvit se mezi sebou.

Pomůcky:

stavebnice různého druhu, víčka od PET lahví, lego

Předpokládaný orientační čas:

20–60 minut

Pracovní list 29 – VELIKONOCE – PLETENÍ POMLÁZKY
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj polytechnických dovedností.

Postup práce:

Zkuste si zaplést pomlázku z vrbového proutí.

Individuální práce:

Zkuste pracovat samostatně nebo pod vedením dospělého.

Skupinová práce:

Není doporučována.

Pomůcky:

vrbové proutí, drátek, provázek na svázání konce

Předpokládaný orientační čas:

podle zručnosti a zkušenosti 20–60 minut

Pracovní list 30 – VELIKONOCE – PENTLIČKY
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj kulturního vnímání Velikonoc včetně skrytých významů, práce s textem.

Postup práce:

Zjistěte, jaký význam měla pentlička, použijte přitom knihu *Tradiční český rok*.

Individuální práce:

Pracujte samostatně.

Skupinová práce:

Pracujte ve skupině; rozdělte si činnosti a funkce.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*

Předpokládaný orientační čas:

30 minut

Pracovní list 31 – VELIKONOČNÍ KOLEDY

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Seznámení se a zapamatování si velikonočních koled, rozvoj čtenářských znalostí a práce s textem.

Postup práce:

Práce s knihou *Tradiční český rok* podle instrukcí.

Individuální práce:

Samostatné doplnění podle knihy.

Skupinová práce:

V rámci podpory prosociálního chování lze doplnění realizovat v menších skupinkách.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*, psací potřeby

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 32 – CO (NE)PATŘÍ DO VELIKONOC
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Upevňování poznatku o Velikonocích.

Postup práce:

Zakroužkujte, co patří nebo co naopak nepatří k Velikonocům.

Individuální práce:

Individuální práce podle zadání.

Skupinová práce:

Skupinová práce podle zadání.

Pomůcky:

pracovní list, pastelky

Předpokládaný orientační čas:

cca 10 minut

Pracovní list 33 – VELIKONOČNÍ SUDOKU

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj zrakového a logického myšlení.

Postup práce:

Doplňte barevná vajíčka tak, aby jednotlivé barvy ve sloupci a řádku byly zastoupené pokaždé jen jednou.

Individuální práce:

Doplňte samostatně podle zásad sudoku.

Skupinová práce:

V rámci skupiny pedagog připraví arch krepového papíru v barvách červená, zelená, žlutá a modrá; eventuálně může den předem poprosit žáky, aby si vzali oblečení těchto barev. Skupina dostane papírový plán (vizte zadání) a pokouší se postavit tak, aby každý žák prezentoval jedno vajíčko, které bude umístěno barevně podle zásad sudoku.

Pomůcky:

krepový papír čtyř barev, pastelky

Předpokládaný orientační čas individuální práce:

cca 15 minut

Předpokládaný orientační čas skupinové práce:

45 minut

Pracovní listy 34 – JARNÍ HRÝ

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj aktivního trávení volného času, polytechnická činnost.

Postup práce:

Přečtěte si v knize *Tradiční český rok* stranu 42, následně pracujte podle zadání.

Individuální práce:

- 1) Zkuste zjistit, proč se říká „neposedná Káča“ nebo „lítá jako čamrda“.
- 2) Zkuste si vyrobit píšťalku, návod najdete na internetu. Nezapomeňte dobře tloukati za doprovodu říkanky *Otloukej se píšťaličko*.

Poznámka: U výroby píšťalky je nutný dohled dospělého.

Skupinová práce:

- 1) Zkuste si zahrát hry, které najdete v knize na straně 42, jejichž zadání najdete v textu:
 - a) koulení
 - b) ťukání
 - c) na špačka
- 2) Uspořádejte turnaj v cvrnkání kuliček do důlku. Vyhrává ten, jehož kulička doputuje do důlku na co nejmenší počet cvrnknutí.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*, připojení na internet, dřívko, nožik, vajíčka, skleněné kuličky, dlátko na výrobu důlku

Předpokládaný orientační čas: 45 minut

Pracovní list 35 – APRÍL
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Práce s textem:

Přečtěte si společně nebo každý sám stranu 45 a následně splňte úkoly.

- 1) Vysvětlete pojmy: humor, legrace, žertík, vtip.

- 2) Zkoušeli jste někdy někoho napálit? Povedlo se vám to? Podělte se s ostatními o svůj veselý zážitek.

- 3) Aprílové počasí – víte, co se pod tímto pojmem skrývá? Už vás někdy počasí „napálilo“?

- 4) Někdy si musíme dávat pozor na „zaručené zprávy“ v televizi, novinách anebo také na internetu. Víte, jak poznáte lživou informaci? Proč musíme být na internetu opatrní? Víte, jaké jsou zásady bezpečného chování na internetu?

- 5) Zkuste vymyslet žertík pro svého kamaráda, babičku nebo rodiče. Než ho ale provedete, poradte se raději s nějakým dospělým.

Pracovní list 36 – APRÍLOVÉ POČASÍ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Sledování změn počasí po dobu celého měsíce.

Postup práce:

Do připraveného archu zaznamenávejte počasí.

Individuální práce:

Každý žák zaznamenává denní počasí individuálně. Na závěr měsíce společně zhodnotí, zda došlo k naplnění pořekadla „aprilové počasí“.

Skupinová práce:

Ve studijní skupině vyzve pedagog každého žáka, aby zaznamenával počasí. Na závěr měsíce společně zhodnotí, zda došlo k naplnění pořekadla „aprilové počasí“.

Pomůcky:

záznamové archy, pastelky

Předpokládaný orientační čas:

cca 10 minut denně po dobu jednoho měsíce

Pracovní list 37 – SVATÝ VOJTĚCH

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Podpora čtenářské gramotnosti, rozvíjení poznatku o svatém Vojtěchovi, rozvoj fantazie a řečového projevu, rozvoj motorických schopností.

Postup práce:

Podle pokynů v bodech 1–5.

Individuální práce:

Každý si nejprve sám přečte legendu o svatém Vojtěchovi v knize *Tradiční český rok* na straně 47 a poté se pokračuje společně (body 2–5).

Skupinová práce:

Skupinová práce spočívá ve společném čtení a následné diskuzi na témata v bodech 1–5.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*, papíry, psací a kreslicí potřeby

Předpokládaný orientační čas:

cca 45 minut

Zkuste odpovědět na následující otázky:

- 1) Přečtěte si stranu 47 v knize a pak volně převyprávějte, co jste se o svatém Vojtěchovi dozvěděli.
- 2) Co znamená slovo „morálka“?
- 3) Byli jste svědky toho, že někdo dělal něco morálního nebo nemorálního? Vyprávějte o tom.
- 4) O svatém Vojtěchovi se podle legendy říká, že svůj příjem dělil na čtyři díly; čtvrtinu si ponechával na své výdaje, další část na zkrášlení chrámu, třetí díl byl na výživu kanovníků a poslední čtvrtinu rozdál chudým. Zopakujte si pojmy čtvrt, půl, tři čtvrtě.
- 5) Svatý Vojtěch je patronem námořníků.
 - a) domalujte pruhy na námořnickém tričku
 - b) zkuste složit z papíru loď pro námořníka

Pracovní list 38 – SVATÝ JIŘÍ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

1. Seznámení se s problematikou.

Pedagogický záměr:

Seznámení se s pranostikou vztahující se k svátku svatého Jiří.

Postup práce:

Čtení textu na straně 48 v knize *Tradiční český rok* a vypracování jednotlivých úkolů podle zadání.

Individuální práce:

Samostatné čtení textu.

Skupinová práce:

Skupinové čtení nahlas.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*

Předpokládaný orientační čas:

15 minut

2. Vysvětlíte pranostiky.

Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři.

Do svatého Jiřího nebojte se hada žádného.

Na svatého Jiří nezašlápnu trávu ani čtyři.

3. Pokus.

Pedagogický záměr:

Ukázat v praxi pokus z oblasti chemie.

UPOZORNĚNÍ: Tento pokus mohou provádět pouze pedagogové, ideálně ve venkovním prostředí!!!

Postup práce:

Do porcelánové misky nasype nehořlavý sypký materiál (písek, popel z ohniště) a udělejte v něm důlek. Na papíru promíchejte cukr a jedlou sodu v objemovém poměru 9:1 (dávkujte po lžičkách). Směs vsypejte do důlku. Nehořlavý materiál kolem směsi v misce rovnoměrně ovlhčete 5 ml ethanolu a směs hořící špejlí zapalte. Sledujte průběh reakce.

Individuální práce:

Není možná.

Skupinová práce:

Není možná.

Pomůcky:

porcelánová miska, nehořlavý materiál (písek nebo popel z ohniště), kávová lžička, papír, zápalky, špejle, cukr krupice, jedlá soda, ethanol (líh)

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 39 – HADI
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj grafomotoriky.

Postup práce:

Podle předepsaného vzoru dokreslete tělo hada.

Individuální práce:

Žák doplní podle předkresleného vzoru tělo hada.

Skupinová práce:

Pedagog připraví na malé papírky rozstříhaný vzor hada a rozmístí je po interiéru nebo exteriéru. Žákům zadá vzor hada, který jako družstvo bude hledat. Vyhrává to družstvo, které nejrychleji najde celého hada a dokreslí a vybarví jeho tělo barvami svého družstva.

Pomůcky:

trojhranné tužky, pastelky

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 40 – ČERVENÝ ŠÁTEČKU, KOLEM SE TOČ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj hudebního vnímání.

Postup práce:

Zazpívejte si společně píseň.

Individuální práce:

Žák se sám naučí text písně podle pracovního listu 40.

Skupinová práce:

Společný zpěv písně *Červený šátečku, kolem se toč* a zodpovězení otázek:

- Stalo se vám, že se na vás někdo hněval?
- Co by se muselo stát, abyste se na někoho hněvali?
- Proč je mytí rukou tak důležité?
- Víte, jak se správně myjí ruce?

Pomůcky:

zpěvníky s písní *Červený šátečku, kolem se toč*, pracovní list 40

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Pracovní list 41 – ČARODĚJNICE

POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Prevence bezpečného chování při styku s ohněm, upevnění poznatku vztahujícímu se k tradici pálení čarodějnic.

Postup práce:

Četba textu na straně 52 v knize *Tradiční český rok* a následná řízená diskuze nebo plnění úkolů.

Individuální práce:

Četba textu a následné vypracování zadaného úkolu.

Skupinová práce:

Skupinová četba textu a následná řízená diskuze.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*, pastelky

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Otázky k diskuzi:

K tradici pálení čarodějnic neodmyslitelně patří oheň. Jak může být oheň nebezpečný?

Jakou čarodějnickou schopnost byste chtěli mít?

Je něco, čeho se bojíte?

Znáte pohádky, ve kterých se objevují čarodějnice?

Úkol č. 1: Znáte číslo na hasiče? A na ostatní záchranáře?

Úkol č. 2: O magické noci se otevírají jeskyně a odkrývají své poklady. Nakreslete, jaký poklad byste chtěli najít vy.

Pracovní list 42 – PRVNÍ MÁJ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Rozvoj práce s textem.

Postup práce:

Četba a následná práce s knihou.

Individuální práce:

Podle zadání.

Skupinová práce:

Práce podle zadání v malých skupinách a následná kontrola a debata o slavení staročeských májů.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*, pastelky, psací potřeby

Předpokládaný orientační čas:

45 minut

Úkol č. 1: Májka je tradičním symbolem jara a staročeských „májů“. Májka se dělala z holého kmene vzrostlého stromu, nejčastěji smrku nebo břízy, které svobodné dívky následně ozdobily. Domalujte barevné pentle na májku.

Úkol č. 2: Popište, co znamenalo, když někdo odcizil májku.

Úkol č. 3: Jaká další tradice se váže k 1. máji?

Pracovní list 43 – SVATÝ JAN NEPOMUCKÝ
POKYNY K VYPRACOVÁNÍ

Pedagogický záměr:

Podpora čtenářské gramotnosti, rozvíjení poznatku o svatém Janu Nepomuckém a rozvoj fantazie a řečového projevu.

Postup práce:

Podle pokynů.

Individuální práce:

Každý si nejprve sám přečte legendu o svatém Janu Nepomuckém v knize na straně 55 a poté popřemýšlí o tom, jaké kladné osobnostní vlastnosti měla tato postava českých dějin.

Skupinová práce:

Po společném čtení probíhá hledání kladných vlastností pomocí diskuze.

Pomůcky:

knihy *Tradiční český rok*, papír, psací potřeby

Předpokládaný orientační čas:

cca 30 minut

Zkuste odpovědět na následující otázky:

- 1) Co znamená mít tajemství?
- 2) Znáte pohádku, kde tajemství hrálo velkou roli?
- 3) Zkuste vymyslet nějaké tajemství, které byste mohli mít vy nebo váš kamarád.